

POSTANOWIENIE

Dnia 29 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie **P.Ś.**,

w przedmiocie uznania wyroku Sądu Krajowego w A. z dnia 7 lipca 2017 r., [...], skazującego P.Ś. na karę dożywotniego pozbawienia wolności za popełnienie czynu zabronionego z §§ 211 StGB (niemieckiego kodeksu karnego), na posiedzeniu w Izbie Karnej w dniu 29 grudnia 2023 r., w przedmiocie rozważenia dopuszczalności wniosku o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 28 stycznia 2020 r., II AKz 64/20, utrzymującym w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 9 stycznia 2020 r., XVI Kop 47/19,

p o s t a n o w i ł:

- 1. na podstawie art. 545 § 3 k.p.k. odmówić przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 28 stycznia 2020 r., II AKz 64/20, utrzymującym w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 9 stycznia 2020 r., XVI Kop 47/19,**
- 2. pozostawić bez rozpoznania wnioszek skazanego o wyznaczenie obrońcy z urzędu.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 9 stycznia 2020 r., XVI Kop 47/19, uznano wyrok Sądu Krajowego w A. z dnia 7 lipca 2017 r., [...],

skazujący P.Ś. na karę dożywotniego pozbawienia wolności za popełnienie czynu zabronionego z §§ 211 StGB (niemieckiego kodeksu karnego); na podstawie art. 611tł § 1 k.p.k. stwierdzono, że czyn, za który został skazany P.Ś. wyczerpuje dyspozycję art. 148 § 2 pkt 3 k.k.; na podstawie art. 611tg § 1 k.p.k. przejęto do wykonania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej karę dożywotniego pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Krajowego w A. z dnia 7 lipca 2017 r., [...]. Postanowienie zawierało także rozstrzygnięcia w przedmiocie środka zapobiegawczego, zaliczenia na poczet kary okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie i kosztów procesu.

Po rozpoznaniu zażalenia obrońcy skazanego, postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 28 stycznia 2020 r., II AKz 64/20, postanowienie Sądu I instancji zostało utrzymane w mocy.

Skazany P.Ś. nadesłał do Sądu Najwyższego plik pism, część z nich była datowana na 20 lipca 2023 r., pisma te wpłynęły do Sadu Najwyższego w dniu 21 lipca 2023 r. W pierwszym z tych z pism skazany wniósł o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 28 stycznia 2020 r., sygn. akt II AKz 64/20, utrzymującym w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 9 stycznia 2020 r., sygn. akt XVI Kop 47/19, w przedmiocie przejęcia orzeczenia do wykonania, w której m.in.: uznano wyrok Sądu Krajowego w A. z dnia 7 lipca 2017 r., sygn. akt [...], skazujący P.Ś. na karę dożywotniego pozbawienia wolności za popełnienie czynu zabronionego z §§ 211 StGB (niemieckiego Kodeksu karnego); stwierdzono, że czyn, za który został skazany P.Ś. wyczerpuje dyspozycję art. 148 § 2 pkt 3 k.k. oraz przejęto do wykonania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ww. karę dożywotniego pozbawienia wolności. Skazany podniósł, że jego czyn, według prawa polskiego, powinien zostać zakwalifikowany z art. 148 § 4 k.k. lub z art. 156 § 3 k.k. W piśmie tym skazany zawarł też wniosek o wyznaczenie obrońcy z urzędu (pismo k. 2).

W kolejnym piśmie skazany złożył wniosek o zwrócenie się do odpowiedniego podmiotu celem wywiedzenia w jego sprawie tzw. kasacji nadzwyczajnej (pismo k. 3).

Trzecie pismo to kolejny wniosek o ustanowienie obrońcy z urzędu (pismo k. 4).

Następnie skazany zwrócił się z wnioskiem o zwolnienie go od wszystkich opłat i kosztów związanych z całym postępowaniem. Stwierdził, że nie ma żadnych środków finansowych oraz nie wykonuje odpłatnej pracy w jednostce penitencjarnej (pismo k. 5).

W piątym piśmie P.Ś. zwrócił się z wnioskiem o powrotne przetransportowanie go do niemieckiego zakładu karnego (pismo k. 6-7).

W kolejnym piśmie skazany przedstawił swoje stanowisko co do przekazania orzeczenia do wykonania. Podniósł, że w ramach systemu niemieckiego skazanie na karę dożywotniego pozbawienia wolności oznaczałoby w rzeczywistości 15 lat pozbawienia wolności, a w Polsce oznacza to realne odbycie kary dożywotniego pozbawiania wolności, z możliwością ubiegania się o warunkowe przedterminowe zwolnienie po odbyciu co najmniej 30 lat kary (pismo k. 8-9).

W jeszcze innym piśmie wnioskodawca stwierdził, że został skazany „omylnie i rażąco niesprawiedliwie”. W tym piśmie skazany odnosi się do okoliczności sprawy i kwestionuje przyjętą kwalifikację prawną czynu (pismo k. 10-17).

W kolejnym piśmie skazany wskazał świadka, który w jego ocenie może przedstawić nowe okoliczności w sprawie. Według wnioskodawcy mogą one mieć wpływ na rozstrzygnięcie (pismo k. 18-19).

Do powyższego pliku pism skazany dołączył szereg dokumentów: kopię dokumentów z akt sprawy XVI Kop 47/19 (k. 20-22), wcześniejsze swoje pisma kierowane do organów niemieckich (k. 23-31), Sądu Okręgowego w Katowicach (k. 32-36) i Sądu Okręgowego w Sosnowcu (k. 37-65).

Pismem z dnia 4 września 2023 r. (data wpływu do Sądu Najwyższego: 22 września 2023 r.) skazany złożył „wniosek (załącznik)”, w którym zakwestionował ustalenia faktyczne poczynione w sprawie (co do obciążenia włosów pokrzywdzonej i przypalania jej papierosem), a także raz jeszcze podniósł, że przy przejęciu do wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej przez sąd niemiecki jego czyn powinien zostać zakwalifikowany z art. 148 § 4 k.k. lub z art. 156 § 3 k.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek skazanego P.Ś. okazał się oczywiście bezzasadny, dlatego też Sąd Najwyższy odmówił jego przyjęcia w trybie art. 545 § 3 k.p.k.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do dopuszczalności wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 28 stycznia 2020 r., II AKz 64/20, w przedmiocie określenia kwalifikacji prawnej czynu według prawa polskiego i wykonania w Polsce kary dożywotniego pozbawienia wolności orzeczonej wobec skazanego P.Ś. przez Sąd Krajowy w A. (Niemcy). W literaturze i orzecznictwie podnosi się, że postępowanie w przedmiocie przejęcia orzeczenia do wykonania jest postępowaniem sądowym zakończonym prawomocnym orzeczeniem w rozumieniu art. 540 § 1 k.p.k. Sąd Najwyższy trafnie wskazuje, że wprawdzie nie istnieje szczególna podstawa umożliwiająca wznowienie postępowania toczącego się na podstawie art. 114 § 4 k.k. i art. 611c § 1 k.p.k., jednak nic nie stoi na przeszkodzie, by na podstawie art. 540 § 1 pkt 2 lit. b) k.p.k. w zw. z art. 10 ust. 1 Konwencji z 1983 r. o przekazywaniu osób skazanych (Dz. U. z 1995 r. Nr 51, poz. 279) wznowić takie postępowanie, gdy po wydaniu orzeczenia ujawnią się nowe fakty lub dowody nieznane przedtem sądowi, wskazujące na to, że przejmując orzeczenie do wykonania w Rzeczypospolitej Polskiej skazanemu błędnie przypisano przestępstwo zagrożone karą surowszą (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2017 r., IV KO 62/16; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 lipca 2011 r., IV KO 51/11). Podobnie – za kończące postępowanie sądowe w rozumieniu art. 540 § 1 k.p.k. – należy uznać prawomocne postanowienie sądu wydane na podstawie art. 611tl k.p.k., czyli w ramach uznawania w Unii Europejskiej orzeczeń skazujących na karę pozbawienia wolności (rozdział 66g Kodeksu postępowania karnego). Także w stosunku do tego postępowania mogą się ujawnić przesłanki do jego wznowienia przewidziane w art. 540 k.p.k., art. 540a k.p.k., art. 540b k.p.k. czy w art. 542 § 3 k.p.k. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 2020 r., I KO 27/19). Toteż wniosku skazanego nie można uznać za niedopuszczalny z mocy prawa jako skierowany wobec postępowania, które nie podlega przepisom rozdziału 56 Kodeksu postępowania karnego.

Pisma skazanego zreferowane powyżej dotyczą w istocie kilku kwestii. W części z nich skazany podważa ustalenia faktyczne poczynione w ramach postępowania karnego przez sąd niemiecki. W innych kwestionuje wprost prawidłowość orzeczenia Sądu Okręgowego w Katowicach, utrzymanego w mocy przez Sąd Apelacyjny w Katowicach, w zakresie kwalifikacji prawnej czynu według prawa polskiego. W ocenie skarżącego przypisany mu czyn uznany przez Sąd Krajowy w A. za „morderstwo” powinien być zakwalifikowany według prawa polskiego z art. 148 § 4 k.k. lub z art. 156 § 3 k.k. W trzeciej grupie pism skazany neguje dopuszczalność wykonania w Polsce kary pozbawienia wolności orzeczonej w Niemczech, podkreślając, że nie wyraził zgody na osadzenie go w polskiej jednostce penitencjarnej. W jeszcze innych pismach skazany skarży się na nieodpowiednie traktowanie go w polskich jednostkach penitencjarnych. Natomiast w jednym z pism skazany wskazuje na świadka, którego zeznania miałyby stanowić „nowy dowód” w rozumieniu art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. (k. 18-19 akt SN).

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy stwierdził, że wniosek skazanego o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 28 stycznia 2020 r., II AKz 64/20, jest oczywiście bezzasadny, bowiem nie wskazuje na jakąkolwiek okoliczność, która mieściłaby się w katalogu podstaw wznowienia tego postępowania karnego. Skazany pisze co prawda w jednym z pism o „nowym świadku” (w osobie Ł.S. – świadek miał w dniu zdarzenia być w miejscowości G., pomiędzy godziną 17:00-18:00, jak wskazuje skazany – około godzinę, półtorej po zdarzeniu i widzieć się z pokrzywdzoną), tyle że zeznania tego świadka miałyby odnosić się do postępowania, którego nie dotyczy i nie może dotyczyć niniejszy wniosek o wznowienie postępowania. Zeznania tego świadka miałyby bowiem dotyczyć ewentualnie jedynie postępowania w kwestii odpowiedzialności karnej skazanego, które toczyło się przed Sądem Krajowym w A. W niniejszym postępowaniu wznowieniowym Sąd Najwyższy nie jest władny do orzekania w przedmiocie wznowienia postępowania zakończonych orzeczeniem sądu niemieckiego, ale wyłącznie – w granicach zakreślonych przez podstawy wznowienia postępowania – w przedmiocie wznowienia postępowania w przedmiocie określenia kwalifikacji prawnej czynu według prawa polskiego oraz

wykonania kary pozbawienia wolności wobec skazanego. Argumentacja skazanego dotycząca świadka Ł.S., jako źródła dowodowego mogącego dostarczyć „nowy dowód” w rozumieniu art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k., w żadnym razie nie odnosi się do postępowania będącego przedmiotem tego postępowania wznowieniowego. Ponadto skazany nie wskazał na takie okoliczności, które mogłyby podważać dotychczasowe ustalenia i doprowadzić do zmiany jego sytuacji prawnej.

Wszystkie pozostałe okoliczności, na które powołuje się skazany, nie znajdują oparcia w żadnej z podstaw wznowienia postępowania (art. 540 k.p.k., art. 540a k.p.k., art. 540b k.p.k., art. 542 § 3 k.p.k.), dlatego też Sąd Najwyższy w ramach postępowania wznowieniowego nie jest władny do ich oceny. Kwestionowanie prawidłowości określenia kwalifikacji prawnej czynu przypisanego według prawa polskiego, jak również prawidłowości samej decyzji o wykonaniu kary w Polsce wbrew woli skazanego, może mieć miejsce w ramach kontroli kasacyjnej, w trybie kasacji nadzwyczajnej (art. 521 § 1 k.p.k.). Podmiotami uprawnionymi do wniesienia kasacji od postanowienia w przedmiocie przejęcia orzeczenia do wykonania są wyłącznie podmioty szczególne – Rzecznik Praw Obywatelskich i Prokurator Generalny. To bezpośrednio do tych podmiotów skazany powinien kierować korespondencję w tej sprawie (Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich, al. Solidarności 77, 00-090 Warszawa; Prokuratura Krajowa (Prokurator Generalny), ul. Postępu 3, 02-676 Warszawa). Z kolei okoliczności związane z przebiegiem wykonywania kary mogą być podnoszone w ramach procedur opartych na przepisach Kodeksu karnego wykonawczego.

Mając na uwadze powyższe, należało odmówić przyjęcia wniosku skazanego jako oczywiście bezzasadnego w trybie art. 545 § 3 k.p.k., bez wzywania do uzupełnienia jego braków formalnych.

Z uwagi na odmowę przyjęcia wniosku, bezprzedmiotowe było rozpoznawanie wniosku skazanego o wyznaczenie obrońcy z urzędu, tym samym wniosek ten pozostawiono bez rozpoznania.

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w części dyspozytywnej postanowienia.

(TM)

[a]